

**ДІАГНОСТИЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ОЦІНЮВАННЯ СТУПЕНЮ
СФОРМОВАНOSTІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ У БАКАЛАВРІВ
ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ**

ОТРОШКО О. В., старший викладач кафедри фізичного виховання
Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: roliklena1981@nubip.edu.ua

ЮДЕНКО О. В., канд. пед. наук, доцент кафедри біобезпеки та здоров'я людини
**Національного технічного університету України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»**

E-mail: ovbondarenko27@ukr.net

Анотація. Актуальність дослідження, зумовлена тим, що сучасний період розвитку українського суспільства характеризується важливими реформами, які обумовлені європейським напрямком розвитку нашої держави, а це обумовлює відповідних змін у поданні навчально-методичного матеріалу із урахуванням особливо всіх зовнішніх екстремальних та нестандартних подій, до яких відповідно призвичаївся вже освітній процес в Україні (відкрите вторгнення РФ та всесвітня пандемія COVID-19). Це різко змінили умови, в яких здійснюється процес здобуття вищої освіти, навчило НПП і здобувачів освіти працювати дистанційно, користуватися різними платформами отримання навчально-методичних матеріалів, призвело до реалізації різних форм навчання (із використанням Zoom, E-Learn, Moodle, Google-Class, Camrus та ін. платформ). Освітняни намагаються за можливості із урахуванням рівня небезпеки проводити заняття за різними формами навчання. Відповідних змін потребує і система оцінювання освітньої діяльності здобувачів ЗВО, головними критеріями якої повинна бути прозорість, об'єктивність та уніфікованість. Мета дослідження полягає у визначенні та характеристиці діагностичної технології визначення рівнів сформованості здоров'язбережувальної компетентності у бакалаврів гуманітарно-педагогічних факультетів. Завдання дослідження: 1) Визначити особливості та потребу в створенні діагностичних технологій на засадах використання ІКТ для оцінювання рівня сформованості компетенцій у здобувачів вищої освіти; 2) Охарактеризувати авторську діагностичну технологію оцінювання рівня сформованості здоров'язбережувальної компетенції у бакалаврів гуманітарно-педагогічних факультетів в освітньому середовищі ЗВО. Методи, використані в роботі: а) аналіз та узагальнення інформаційних джерел; б) компеляція отриманої інформації; в) моделювання, проектування та розробка діагностичної технології із використанням інноваційних технологій для оцінювання рівня сформованості здоров'язбережувальної компетентності у бакалаврів гуманітарно-педагогічного факультету НУБІП, які будуть ефективним і дієвим інструментарієм оцінювання результатів освітнього процесу в умовах освітнього середовища університету, який здійснюється під тривалим впливом зовнішніх негативних екстремальних факторів. Результати: Аналіз та узагальнення інформаційних джерел свідчать про те, що: 1) використання інноваційних технологій оцінювання результатів професійної підготовки майбутніх бакалаврів в освітньому середовищі закладів вищої освіти є особливо актуальним в умовах систематичного тривалого деструктивного впливу таких факторів як пандемія COVID-19 та відкритого військового вторгнення РФ, що обумовило проведення змін реалізації процесу професійної підготовки фахівців та оцінки його якості відповідно до існуючих критичних умов; 2) охарактеризовано

авторську діагностичну технологію оцінювання рівня сформованості здоров'язбережувальної компетенції у бакалаврів гуманітарно-педагогічних факультетів в освітньому середовищі ЗВО (за такими структурними компонентами як мотиваційно-ціннісний, когнітивний, здоров'яформувальний та організаційно-управлінський та рівнями оцінювання такими як (незадовільний, достатній, оптимальний, прогресивний)). Всі ці методики стали основою комп'ютерної програми «Health-Start.Up». Перспективи досліджень вбачаємо у апробації та впровадженні запропонованої авторській технології педагогічного оцінювання в процес професійної підготовки майбутніх бакалаврів гуманітарно-педагогічних факультетів.

Ключові слова: *освітній простір, педагогічні технології, компетентність, здоров'язбереження, бакалаври, методики оцінювання, технологія діагностики.*

Актуальність (Introduction). Дослідження, зумовлена тим, що сучасний період розвитку українського суспільства характеризується важливими реформами, які обумовлені європейським напрямком розвитку нашої держави, а це обумовлює відповідних змін у поданні навчально-методичного матеріалу із урахуванням особливо всіх зовнішніх екстремальних та нестандартних подій, до яких відповідно призвичаївся вже освітній процес в Україні (відкрита навала рф, яка триває із лютого 2022 р.; всесвітня пандемія COVID-19, що обумовлена певними хвилеподібними проявами). Це все різко змінили умови, в яких здійснюється процес здобуття вищої освіти, навчило НПП і здобувачів освіти працювати дистанційно, користуватися різними платформами отримання навчально-методичних матеріалів, призвело до реалізації різних форм навчання (із використанням Zoom, E-Learn, Moodle, Google-Class, Campus та ін. платформ) [4, 11]. Освітняни намагаються за можливості із урахуванням рівня небезпеки проводити заняття за змішаною формою, он-лайн і офф-лайн. Відповідних змін потребує і система оцінювання освітньої діяльності здобувачів ЗВО, головними критеріями якої повинна бути прозорість, об'єктивність та уніфікованість.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). У працях

О. Є. Антонова & Н. М. Поліщук [1] ґрунтовно висвітлено питання підготовки викладачів до розвитку здоров'язбережувальної компетентності здобувачів освіти

О. В. Погонцева [2] наголошувала у своїх працях на важливості використання інноваційних комп'ютерних технологій навчання та діагностування результатів професійної підготовки майбутніх фахівців, зокрема з фізичної реабілітації. О. Отрошко, С. Путров та співавтори [11] досліджували особливості сформованості здоров'язбережувальної компетенції бакалаврів гуманітарно-педагогічних спеціальностей із використанням педагогічних технологій саме в умовах впливу зовнішніх екстремальних та негативних факторів (відкрита фаза військового конфлікту з рф і тривалого періоду пандемії COVID-19). Авторами [11] зазначено, що в цих умовах значних змін зазнав освітній процес, активно впроваджено інноваційні форми навчання, здійснення атестації тощо. Ми вважаємо, що використання нових інформаційних технологій посилює інтелектуальний потенціал здобувачів вищої освіти, створюючи умови для активізації їх пізнавальної діяльності, сприяє переорієнтації на нові освітні цінності – освіта впродовж життя та максимальна інтеграція студентів в сферу професійної діяльності під час практик, демонстрація сформованих компетенцій; сприяє систематичному професійному зростанню НПП, докладати їх більшої кі-

лькості зусиль в сфері самоосвіти та систематичного підвищення кваліфікації. Але також вважаємо, що в арсеналі НПП повинні бути оптимальні діагностичні карти, які дозволяють оптимізувати освітній процес. О. В. Омельчук з однодумцями [4] зазначають, що у умовах значного погіршення стану здоров'я осіб різних верств населення в нашій державі через критичні зовнішні фактори впливу, вкрай актуальним є формування професійно-спрямованих компетентностей, і для викладачів ЗВО важливим є вимір результатів освітньої діяльності, відповідна його корекція, підвищення мотивації студентів через використання інноваційних форм в освітньому середовищі університетів.

Здоров'язбережувальна компетентність є важливою для представників гуманітарно-педагогічних факультетів (педагогів, психологів, соціальних працівників, фахівців в галузі ФКіС, журналістів, тощо). Н. Хольченкова [12] підкреслює в цьому аспекті думку про те, що «розвиток сучасної системи освіти визначається інноваційними перетвореннями, в основі яких лежить використання компетентнісного підходу». О. В. Гнатюк [14] наголошує на тому, що визначені у її наукових працях напрямки роботи із здобувачами освіти «сприяють формуванню здоров'язбережувальної компетентності здобувачів освіти у навчально-виховному процесі; підготовці здобувачів освіти до розуміння здоров'я, як особистісної цінності і найбільшого багатства людини, складових його частин; уміння використовувати чинники й засоби збереження і зміцнення здоров'я; запровадженню культури здоров'я в сім'ї, навчальному закладі освіти; вихованню фізично міцного, здорового покоління».

Мета (Purpose). Охарактеризувати діагностичну технологію визначення рівнів сформованості здоров'язбережувальної компетентності у бакалаврів гуманітарно-педагогічних факу-

льтетів в освітньому середовищі університету. Завдання дослідження: 1) Визначити особливості та потребу в створенні діагностичних технологій на засадах використання ІКТ для оцінювання рівня сформованості компетенцій у здобувачів вищої освіти; 2) Охарактеризувати авторську діагностичну технологію оцінювання рівня сформованості здоров'язбережувальної компетенції у бакалаврів гуманітарно-педагогічних факультетів в освітньому середовищі ЗВО.

Методи (Methods). В роботі використано такі методи дослідження як: а) аналіз та узагальнення інформаційних джерел; б) компеляція отриманої інформації; в) моделювання, проектування та розробка діагностичної технології із використанням інноваційних технологій для оцінювання рівня сформованості здоров'язбережувальної компетентності у бакалаврів гуманітарно-педагогічного факультету НУБІП, які будуть ефективним і дієвим інструментарієм оцінювання результатів освітнього процесу в умовах освітнього середовища університету, який здійснюється під тривалим впливом зовнішніх негативних екстремальних факторів.

Результати (Results). Аналіз та узагальнення інформації, щодо різних засобів та технологій оцінювання дозволяє констатувати, що «тестування як метод педагогічної діагностики увійшло в методіку і практику викладання літератури відносно нещодавно – з початку 90-х років ХХ ст.» [2; 5; 6; 9; 10]. Т. М. Канівець [7, с. 12] підкреслює думку про те, що «оцінювання навчальної діяльності повинна здійснюватися з дотриманням певних педагогічних вимог, які А. М. Алексюк, Н. Е. Гронлунд та інші називають принципами». Принципи оцінювання освітньої діяльності здобувачів освіти подано нами на *рис. 1* [9, с. 12-13].

Т. Г. Веретенко & М. М. Лехолетова [6, с. 413] підкреслюють, що «професійна підготовка майбутніх соціаль-

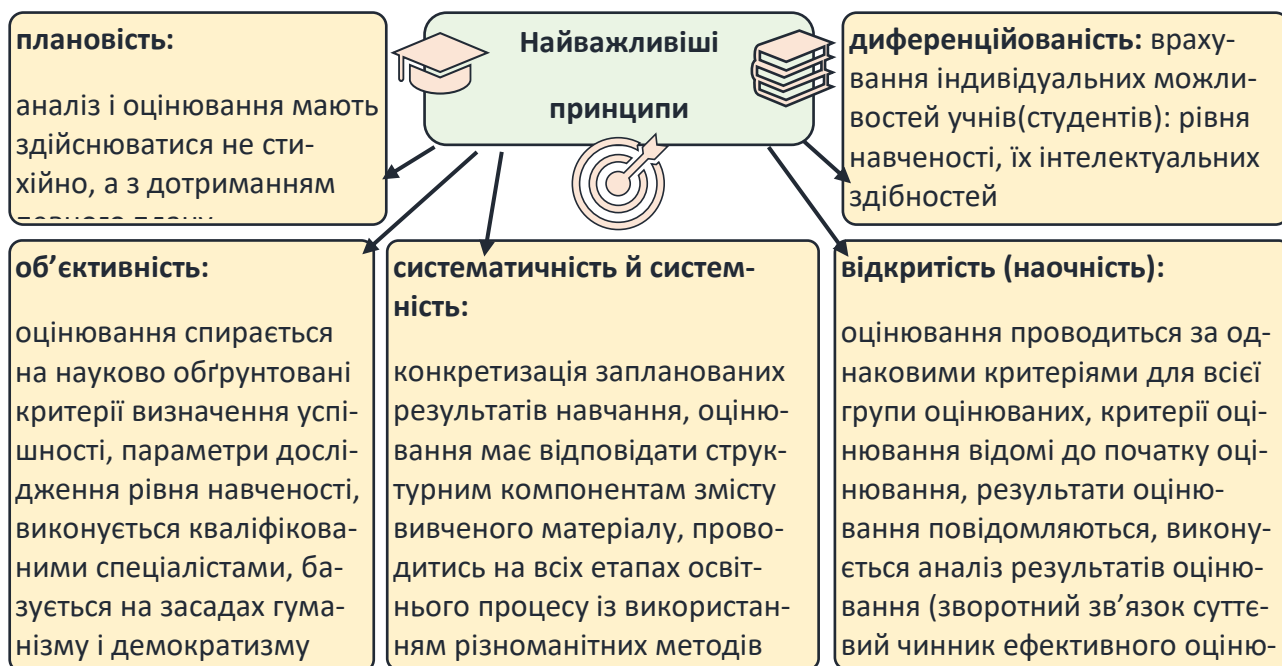
них педагогів, здатних до самореалізації, ефективної взаємодії з клієнтами, пов'язана з розвитком означеного виду діяльності, бажанням фахівця бути компетентним у питаннях культури професійного здоров'я; розробкою наукових основ формування не тільки професійної компетентності, але і здоров'язбережувальної».

Авторами [6, с. 414] було визначено такі критерії здоров'язбережувальної компетентності як ціннісно-мотиваційний, когнітивно-валеологічний, організаційно-діяльнісний та контрольний-оцінний. Ми можемо констатувати, що «запропонований методичний інструментарій є ефективним та висвітлює всі аспекти оцінки критеріїв та показників здоров'язбережувальної компетентності майбутніх соціальних педагогів» [6, с. 417].

О. О. Дем'яненко [3] Тести розподіляються за ознакою «способу інтерпретації результатів» на *нормоорієнтовані* (тести, дані респондентів яких зіставляються між собою, тобто один тестований отримує результат у зіставленні з групою інших) та *критеріальні*

(визначають ступінь досягнення поставленої навчальної мети кожним досліджуваним; забезпечує перевірку компетентності досліджуваного, визначення прогалів у здобутих знаннях, порівняння результату із запланованим). Дослідниця підкреслює, що «обидва способи формування тестів є цінними, але в процесі навчання більш ефективним є критеріальне оцінювання». Авторка [3] наголошує на важливості та необхідності здійснення контролю на різних етапах освітнього процесу, а саме: *«стартовий»* – виявлення міжпредметних чинників впливу на підвищення інтересу до читання; *поточний* – моніторинг читачької діяльності учнів та фіксація розвитку інтересу до навчання; *допрофільний* – аналіз профорієнтаційних і допрофесійних аспектів організації/самоорганізації НВП; *вихідний* – підсумкове оцінювання міри врахування освітніх запитів здобувачів освіти в процесі навчання; експертне оцінювання та самооцінювання навчальних результатів».

Рис. 1 Принципи оцінювання освітньої діяльності [9]

Н. М. Титова [13, с. 327] підкреслює, що «оцінка стає еталоном ставлення до здобувачів вищої освіти, їхніх дій, явищ дійсності». Авторка [13, с. 326] зазначає, що «від НПП залежить чітке формулювання вимог та критеріїв оцінювання, обґрунтування оцінки, коментування помилок, заохочення до подальших успіхів здобувачів освіти, при цьому важливим є рівне відношення до всіх учасників освітнього процесу». Фахівець [13, с. 329] вважає, що «головним показником якості освітнього процесу є компетентісний рівень студента, який можливо визначити за допомогою різних методів контролю».

О. О. Дем'яненко [3] зазначає також, що важливим є застосування «інноваційних засобів оцінювання результатів освітнього процесу», які на її думку дають змогу візуалізувати показники цього процесу. Ми вважаємо, що до таких інноваційних форм сьогодні можна віднести *портфоліо учасника освітнього процесу*; використовувати інноваційно-комунікативні технології (комп'ютерні програми, засновані на використанні різних психолого-педагогічних, фізичних та функціональних тестах), які дозволяють визначати показники за різними критеріями та на окремих етапах дослідження (освітнього процесу); визначати їх в межах групи та індивідуальні, сприяє оптимізації процесу оцінювання для НПП; мотивує здобувачів освіти до більш якісного включення в освітній процес в межах вищого навчального закладу та на засадах самоосвіти (відвідування професійно спрямованих тренінгів, семінарів, тощо).

Ми вважаємо, що *електронне тестування* як метод контролю має цілий ряд переваг перед іншими способами визначення рівня знань студентів, яке дозволяє: а) за умовно стислий проміжок часу перевірити більший об'єм матеріалу за 1 процедуру контролю; б) надає здобувачам освіти рівні умови

(всі працюють з однаковим об'ємом, змістом навчально-методичного матеріалу); в) виключає суб'єктивність оцінювання якості знань студентів; г) надає можливість кожному НПП оперативно здійснити відповідний моніторинг освітнього процесу (вхідний, поточний, підсумковий та інші види контролю).

Н. М. Титова [13, с. 328] зазначає, що «система оцінювання навчальних досягнень студентів, як структурний компонент у системі професійної підготовки фахівця, що має свою специфіку і особливості, можливе за умови відтворення наперед розробленої та чітко спроектованої технології, яка б мала єдині критерії та норми оцінювання навчальних досягнень студентів в межах однієї дисципліни». Автор [13, с. 326] зазначає, що саме «викладач формує змістову частину оцінки – визначає обсяг знань, навичок, які мають бути оцінені»; наголошує на тому, що «суть оцінювання полягає в тому, щоб через оцінку показати здобувачу освіти перспективи навчання, його інтелектуальну спроможність, можливість самому впливати на власний рівень досягнень; вона має залучати його до систематизації знань, сприяти формуванню уміння самостійно зробити і осмислити результати діяльності, креативно і творчо опрацювати інформацію, застосувати результати з метою розширення кола набутих компетенцій» [13, с. 324]. Дослідниця вважає, що оцінка протягом здійснення професійної підготовки – є «проявом загального рівня культури і культури спілкування педагога, як надзвичайно інтелегентної людини; в оцінці виражається педагогічний такт, професійне вміння, освіченість та педагогічна культура НПП» [13, с. 326].

З. Н. Курлянд, Р. І. Хмелюк, А. В. Семенова та ін. [10] підкреслюють думку про те, що до контролю результатів освітнього процесу здобувачів освіти в умовах університету на сьогодні висувається ряд вимог, серед яких: «1) *об'єктивність* – створення умов, за

яких би максимально точно виявлялися знання студентів, висунення до них єдиних вимог, справедливе ставлення кожного; 2) *обґрунтованість оцінок* – їх аргументація; 3) *систематичність* – важливий психологічний чинник, що сприяє формуванню таких якостей, як організованість та дисциплінованість; формує наполегливість і спрямованість на досягнення мети; 4) *індивідуальний та диференційований підхід до оцінки знань* передбачає застосування таких дидактичних умов, за яких знижується психологічна напруженість, враховуються особливості нервової системи студентів, їх характеру, потенційних можливостей, здібностей тощо, завдяки чому викладач стає спроможним якомога повніше, правильніше й об'єктивніше виявити та оцінити знання студентів; 5) *всебічність та оптимальність* передбачає: адекватність контролю цілям навчання (змістовний бік контролю має контролювати те, чого навчали здобувачів

освіти і обсяг матеріалу, необхідний для засвоєння); валідність контролю має охоплювати весь обсяг знань та його надійність – усталеність, одержаних за повторним контролем через певний час, близькість результатів під час проведення контролю різними викладачами; професійна спрямованість контролю, що зумовлюється цільовою підготовкою фахівців і сприяє підвищенню мотивації пізнавальної діяльності майбутніх фахівців» [10, с. 147-148].

Далі ґрунтовно охарактеризуємо методики і технології, які є інноваційною технологією для оцінювання рівня сформованості здоров'язбережувальної компетенції у здобувачів вищої освіти гуманітарно-педагогічних факультетів, яка формується через використання педагогічних технологій в освітньому середовищі університету за такими структурними компонентами: мотиваційно-ціннісний; когнітивний; здоров'яформувальний; організаційно-управлінський.

Рис. 2 Вікна авторської комп'ютерної програми «Health-Start.Up»

В основу запропонованої діагностичної педагогічної технології (рис. 2) було покладено такі методики як: визначення ступеня сформованості здоров'язбережувальної компетенції із використанням педагогічних технологій в умовах освітнього середовища було включено такі методи як: 1) рівень сформованості мотиваційно-ціннісний структурний визначали за методикою «Аналіз атомної структури кристалів ціннісних орієнтацій» (С. С. Бубнова), яка спрямована на вивчення реалізації ціннісних орієнтацій особистості в реальних умовах життєдіяльності; 2) когнітивний структурний компонент вимірювали за кількістю правильних відповідей, які мають надати здобувачі освіти на авторських 200 тестових завдань; 3) здоров'яформувальний структурний компонент визначався за методикою «Шкала оцінки якості життя» (О. С. Чабан, передбачає визначення оцінки за 10 шкалами (оцінка здоров'я; реалізація; любов; гедонія (задоволення); друзі; соціальна активність; фінансове благополуччя; спільне проведення часу з сім'єю та друзями; задоволеність роботою; соціальний статус); методикою визначення рівня творчого потенціалу «Який Ваш творчий потенціал?» (опитувальник; за констатацією авторів «творчий потенціал є професійно-психологічними здібностями людини; виявлянням рівня розвитку інтелекту, професіоналізму і соціально-професійної спрямованості); за контрольними тестовими вправами для визначення рівня фізичної підготовленості (затверджено кафедрою фізичного виховання НУБІП); за визначенням рівня емпатійних здібностей (В. В. Бойко) – здібності особистості співпереживати проблемам людей; організаційно-управлінський структурний компонент оцінювали за методикою «КОС-2» (комунікативні та організаторські здібності є важливим компонентом та передумовою їх розвитку у тих видах діяльності, які пов'язані зі спілкуванням з людьми, з організацією колективної

роботи; бажання займатись організаційною діяльністю та спілкуватись з людьми залежить і від змісту відповідних форм активності, і від типологічних особливостей особистості) та «Опитувальником професійної спрямованості» Д. Голанда («кожна людина володіє особистісними властивостями, характерними для всіх 6-ти описаних типів», і ця модель дозволяє охарактеризувати людину з точки зору її схильності бути зрахованою до конкретного типу особистості (на це впливають особистісні властивості, професійне оточення і соціальне середовище тощо)); за ступенем вигорання в системі професійної діяльності «Людина-Людина» (С. Г. Нікіфоров; за К. Маслач & С. Джексон, «вигорання» слід тлумачити як синдром емоційного виснаження, деперсоналізації і редукції особистих досягнень).

Т. М. Канівець [7] та З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В. Семенова та ін.

[10, с. 148] виділяють такі функції контролю як: контролююча (діагностична), мета якої полягає у встановленні зворотного зв'язку із студентом; навчальна (мета – сприяти активізації самоконтролю, активізувати діяльність кожного члена групи тощо); виховна (мета – дисциплінувати, організувати та спрямувати діяльність студентів на з'ясування сильних та слабих сторін у власному розвитку); розвивальна (мета – сприяти розвитку пам'яті, уваги, професійним здібностям студента тощо). Але багаторічний практичний досвід як вітчизняних, так і закордонних фахівців свідчить про те, що досконаліх систем оцінювання результатів освітнього процесу до сьогодні не створено.

На рис. 2 визначено рівні оцінювання за якими здійснюється діагностика за кожним критерієм в межах визначених структурних показників, а також запропоновано інтегральну оцінку для визначення рівня сформованості здоров'язбережувальної компетентно-

сті із використанням педагогічних технологій у майбутніх бакалаврів в освіт-

ньому середовищі університету. Особливості кількісного та якісного оцінювання за рівнями подано в таблиці 1.

Таблиця 1. Визначення показників сформованості у бакалаврів гуманітарно-педагогічних факультетів здоров'язбережувальної компетенції із використанням педагогічних технологій в умовах освітнього середовища університету комп'ютерною діагностичною технологією «Health-Start.Up» (в балах; методу адаптовано авторами)

№	Структурні компоненти	Рівні			
		Незадовільний	Достатній	Оптимальний	Прогресивний
1	<i>Мотиваційно-ціннісний структурний компонент</i>	Високий соціальний статус і управління людьми; Визнання і повага людей і вплив на оточуючих	Висока матеріальний добробут; Пошук і насолоду прекрасним; Пізнання нового у світі, природі, людині	Кохання; Соціальна активність для досягнення позитивних змін в суспільстві; Допомога і милосердя до інших людей	Здоров'я; Спілкування; Приємне (якісне) проведення вільного часу та відпочинку
2	<i>Когнітивний структурний компонент</i>	0-74 бали	75-140 балів	141-170 балів	171-200 балів
3	<i>Здоров'яформувальний структурний компонент:</i>				
	за критерієм якості життя (за О. С. Чабаном)	25-39 балів	19-24 балів	13-18 балів	0-12 балів
	за критерієм рівня фізичної підготовленості	6-12 балів	від 13 до 19 балів	від 20 до 25 балів	від 26 до 31 31 балу
	за критерієм рівня емпатійних здібностей (за В. В. Бойко)	менше 14 балів	21-15 балів	29-22 балів	30 балів і вище
	за критерієм визначення рівня творчого потенціалу	15 балів і менше (додало автором)	21 бал та менше	22-45 балів	46 балів та більше
4	<i>Організаційно-управлінський структурний компонент:</i>				
	за критерієм ступінь зв'язку типу особистості зі сферою професійної діяльності (Д. Голланд)	Артистичний	Підприємницький	Конвенційний	Реалістичний Інтелектуальний Соціальний
	за критеріями комунікативних і організаторських здібностей (КОС-2)	1-8 балів	9-12 балів	13-16 балів	17-20 балів
	за критерієм рівня емоційного вигорання в системі професійної діяльності «Людина-Людина» (С.Г. Нікіфоров)				
	Емоційне виснаження	0-16 балів	17-21 балів	22-26 балів	27 і більше
	Деперсоналізація	0-6 балів	7-9 балів	10-12 балів	13 і більше балів
	Редукція особистих досягнень	39 і більше	38-36 балів	35-32 балів	31-0 балів

Н. М. Титова [13, с. 328] та інші вчені [10, с. 151-152], які стверджують, що «керуючись вказаними функціями контролю необхідно визначити загальні вимоги до оцінки навчальних досягнень здобувачів вищої освіти: «1) *розуміння та ступінь засвоєння питання*, повнота, яка вимірюється кількістю програмних знань про об'єкт, що вивчається; 2) *глибина*, яка характеризує сукупність зв'язків між знаннями, що усвідомлюються студентами; 3) *методологічне обґрунтування знань*; 4) *ознайомлення з основною літературою* з предмета, із сучасною періодичною вітчизняною та зарубіжною літературою за спеціальністю; 5) *уміння застосовувати теорію на практиці*, розв'язувати задачі, здійснювати розрахунки, відпрацьовувати проекти, оперативність (тобто кількість ситуацій, в яких студент може застосовувати свої знання); 6) *ознайомлення з*

історією і сучасним станом науки та перспективами її розвитку; 7) *логіка, структура, стиль відповіді* й уміння студента захищати науково-теоретичні положення, що висувуються, усвідомленість, конкретність; 8) *гнучкість* – вміння студента самостійно знаходити ситуації застосування цих знань; 9) *міцність знань*».

Н. М. Титова [13, с. 329] узагальнюючи результати власних досліджень констатує, що «система оцінювання навчальних досягнень є складним, багатограним поняттям, яке охоплює види оцінювання, функції оцінювання (мотиваційну, інформаційну, соціальну, виховну тощо), шкалу оцінювання, процедури, суб'єктів оцінювання тощо». Відповідно, на її думку, «одним з перспективних напрямів вдосконалення вищої освіти на базі використання сучасних інформаційних технологій є створення і

застосування електронних тестів, а їх використання в освітньому процесі дає змогу зробити ефективнішим контроль діяльності здобувачів вищої освіти на усіх видах занять, відкриває можливості для якісного самоконтролю та самоосвіти студентів».

На наше переконання, емпатія є важливою частиною для збереження оточуючих осіб, але занадто емоційні фахівці із часом самі потребують емоційного та фізичного відновлення – в ніякому випадку може формуватися стан, який призводитиме до емоційного вигорання, перевтоми, виникнення певних психосоматичних станів тощо. Значення емпатії для фахівців: хто уважно слухає, той може зрозуміти, відчувати інших (зближує людей); вона підтримує сприйняття іншого таким, який він є. Ми вважаємо, що застосування здоров'язбережувальних технологій фахівцями гуманітарно-педагогічних факультетів є дуже важливими для збереження власного фізичного, психічного та соціального здоров'я.

Означені вище методики та технології оцінювання склали основу комп'ютерної діагностичної технології «Health-Start.Up», яка спрямована на визначення у бакалаврів гуманітарно-педагогічних факультетів рівня сформованості здоров'язбережувальної компетенції із використанням педагогічних технологій в умовах освітнього середовища університету.

Висновки і перспективи (Discussion). 1) Аналіз та узагальнення інформаційних джерел свідчить про те, що використання інноваційних технологій оцінювання результатів професійної підготовки майбутніх бакалаврів в освітньому середовищі закладів вищої освіти є особливо актуальним в умовах систематичного тривалого деструктивного впливу таких факторів як пандемія COVID-19 та відкритого військового вторгнення рф, що обумовило впровадження змін реалізації процесу професійної підготовки фахівців та оцінки його

якості відповідно до існуючих критичних умов; 2) охарактеризовано авторську діагностичну технологію оцінювання рівня сформованості здоров'язбережувальної компетенції у бакалаврів гуманітарно-педагогічних факультетів в освітньому середовищі ЗВО (за мотиваційно-ціннісним, когнітивним, здоров'яформувальним і організаційно-управлінським *структурними компонентами*, та рівнями оцінювання (незадовільний, достатній, оптимальний, прогресивний)). Всі ці методики стали основою комп'ютерної програми «Health-Start.Up».

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у впровадженні авторської технології оцінювання рівня сформованості здоров'язбережувальної компетенції у майбутніх бакалаврів гуманітарно-педагогічних факультетів із використанням освітніх технологій в освітньому середовищі університету та розробці комплексу навчально-методичних матеріалів.

Список використаних джерел

1. Антонова О. Є., Поліщук Н. М. Підготовка вчителя до розвитку здоров'язбережувальної компетенції учнів: Монографія. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2016. 248 с.
2. Використання комп'ютерних технологій навчання в процесі підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до роботи в оздоровчих центрах (2010) / О. В. Погонцева. *Проблеми сучасної педагогічної освіти: Збірн. статей (Серія: Педагогіка і психологія)* Ялта: РВВ КГУ. Вип. 26. Ч. 3. С. 180-187.
3. Дем'яненко О. О. Технологія оцінювання навчальних досягнень учнів з літератури. Народна освіта: Електронне наукове фахове видання. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=406 (дата звернення: 20.12.2022)

4. Діагностична карта ступеня сформованості професійних компетенцій фахівців з фізичної культури і спорту до реалізації програм фізкультурно-спортивної реабілітації з учасниками бойових дій і членам їх родин (2021) / О. В. Юденко; О. В. Омельчук; С. В. Бойченко; В. В. Білошицький. *Військова освіта*. Київ: НУОУ імені Івана Черняхівського. С. 315-327. DOI: 10.33099/2617-1775/2021-02/315-327

5. Здоров'язбережувальна компетентність майбутнього фахівця як основа його культури (2013). / Н. А. Башавець. *Наука і освіта: Педагогіка*. № 1-2. С. 120 – 122. URL: <http://www.dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/6923/1/Bashavets.pdf> (дата звернення: 20.12.2022)

6. Змістові характеристики здоров'язбережувальної компетентності майбутніх соціальних педагогів і соціальних працівників (2017). / Т. Веретенко, М. Лехолетова *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: науковий журнал*. № 2 (66). С. 20–40.

7. Канівець Т. М. Основи педагогічного оцінювання: [навч.-метод. посіб.] / Т. М. Канівець. Ніжин: Вид-ць П. П. Лисенко М. М., 2012. 102 с.: https://moodle.ndu.edu.ua/pluginfile.php/889/mod_page/content/1/Konivets_Osnovy_Ped_Jtsinuvannia.pdf (дата звернення: 20.12.2022)

8. Методичний інструментарій для діагностики рівня сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх соціальних педагогів (2018). / Т. Г. Веретенко, М. М. Лехолетова *Сучасні здоров'язбережувальні технології: монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука*. Харків: Оригінал. С. 412 – 418. ISBN 978-966-649-130-8. URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_zdor_ta_korr_os/M_Suchasni_ZZT.pdf#page=413 (дата звернення: 20.12.2022)

9. Моніторинг якості освіти: становлення та розвиток в Україні: рекомендації з освітньої політики / [заг. ред. О. І. Локшиної]. К.: К.І.С., 2004. 160 с.

10. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. / [З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В. Семенова та ін.]; [2-ге вид.]. К.: Знання, 2005. 399 с.

11. Стан сформованості здоров'язбережувальної компетентності бакалаврів гуманітарно-педагогічних спеціальностей із використанням педагогічних технологій (2022) / О. Отрошко, О. Юденко, С. Путров, Н. Клішевич. *Scientific foundations of pedagogy and education: collective monograph*. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch. Рр. 268-277. DOI 10.46299/ISG.2022.MONO.PED.3.6.4

12. Сучасні підходи до інтерпретації поняття «здоров'язбережувальна компетентність» в умовах реформування системи освіти України / Н. Хольченкова. URL: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Bernatova9/subor/Kholchenkova.pdf> (дата звернення: 20.12.2022)

13. Титова Н. М. Оцінювання навчальних досягнень студентів як педагогічна проблема (2010). *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Серія № 5. Вип. 23. С. 324 – 329. URL: http://www.enpui.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13327/YaK_PEDAGOG_IChNA_PROBLEMA.pdf?sequence=3 (дата звернення: 20.12.2022)

14. Формування здоров'язбережувальної компетентності у здобувачів освіти в сучасних умовах навчання. / О. В. Гнатюк. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728357/1/%D0%BA%D1%81%D1%82.pdf> (дата звернення: 20.12.2022)

References

1. Antonova, O. Ye., Polishchuk, N. M. (2016). Pidhotovka vchytelia do rozvytku zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti uchniv. Zhytomyr, 248.
2. Pohontseva, O. V. (2010). Vykorystannia kompiuternykh tekhnolohii navchannia v protsesi pidhotovky maibutnykh fakhivtsiv z fizychnoi reabilitatsii do roboty v ozdorovchykh tsentrakh. Problemy suchasnoi pedahohichnoi osvity [Zbirn. statei (Serii: Pedahohika i psykholohiia)]. Yalta: RVV KHU. 26; 3, 180 – 187.
3. Demianenko, O. O. Tekhnolohiia otsiniuvannia navchalnykh dosiahnen uchniv z literatury. Narodna osvita [Elektronne naukove fakhove vydannia].: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=406
4. Yudenko, O. V., Omelchuk, O. V., Boichenko, S. V., Biloshytskyi, V. V. (2021). Diahnostychna karta stupenia sformovanosti profesiynykh kompetentsii fakhivtsiv z fizychnoi kultury i sportu do realizatsii prohram fizkulturno-sportyvnoi reabilitatsii z uchasnykamy boiovykh dii i chlenam yikh rodyn. Viiskova osvita. Kyiv, 315 – 327. doi: 10.33099/2617-1775/2021-02/315-327.
5. Bashavets, N. A. (2013). Zdoroviazberezhualna kompetentnist maibutnoho fakhivtsia yak osnova yoho kultury. Nauka i osvita: Pedahohika, 1-2, 120 – 122: <http://www.dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/6923/1/Bashavets.pdf>
6. Veretenko, T., Lekholetova, M. (2017). Zmistovi kharakterystyky zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti maibutnykh sotsialnykh pedahohiv i sotsialnykh pratsivnykiv. Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii [naukovyi zhurnal]. 2 (66), 20 – 40.
7. Kanivets, T. M. (2012). Osnovy pedahohichnoho otsiniuvannia: [navch-metod. posib.]. Nizhyn, 102.: https://moodle.ndu.edu.ua/plugin-file.php/889/mod_page/content/1/Konivets_Osnovy_Ped_Jtsinuvannia.pdf
8. Veretenko, T. H., Lekholetova, M. M. (2018). Metodychni instrumentarii dlia diahnostyky rivnia sformovanosti zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti maibutnykh sotsialnykh pedahohiv. Suchasni zdorov'iazberezhualni tekhnolohii: monohrafiia. Kharkiv: Oryhinal, 412 – 418.: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_zdor_ta_korr_os/M_Suchasni_ZZT.pdf#page=413
9. Monitorynh yakosti osvity: stanovlennia ta rozvytok v Ukraini: rekomendatsii z osvitnoi polityky (2004). / [zah. red. O. I. Lokshynoi]. K.: K.I.S., 160.
10. Pedahohika vyshchoi shkoly: navch, posib. (2005). / [Z. N. Kurliand, P. I. Khmeliuk, A. V. Semenova ta in.; 2-he vyd], K.: Znannia, 399.
11. Otroshko, O., Yudenko, O., Putrov, S., Klishevych, N. (2022). Stan sformovannosti zdoroviazberezhualnoi kompetentsii bakalavriv humanitarno-pedahohichnykh spetsialnostei iz vykorystanniam pedahohichnykh tekhnolohii Scientific foundations of pedagogy and education [collective monograph]. Boston: Primedia eLaunch, 268-277. doi 10.46299/ISG.2022.MONO.PED.3.6.4
12. Tytova, H. M. (2010). Otsiniuvannia navchalnykh dosiahnen studentiv yak pedahohichna problema Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova Pedahohichni nauky: realii ta perspektyvy [Serii № 5]. 23, 324 – 329: http://www.enpui.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13327/YaK_PEDAGOG_IChNA_PROBLEMA.pdf?sequence=3f
13. Kholchenkova, N. Suchasni pidkhody do interpretatsii poniattia «zdoroviazberezhualna kompetentnist» v umovakh reformuvannia systemy osvity

Ukrainy: <https://www.pulib.sk/web/kniznica/elpub/dokument/Berna-tova9/subor/Kholchenkova.pdf>

14. Hnatiuk, O. V. Formuvannia zdoroviazberezhualnoi kompetentnosti u

zdobuvachiv osvity v suchasnykh umovakh navchannia:

<https://lib.iitta.gov.ua/728357/1/%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82.pdf>

DIAGNOSTIC TECHNOLOGY FOR ASSESSING THE DEGREE OF FORMATION OF HEALTH CARE COMPETENCE AMONG BACHELORS OF HUMANITIES AND PEDAGOGICAL FACULTIES

Otroshko O. V., Yudenko O. V.

Annotation. *The relevance of the research is due to the fact that the modern period of the development of Ukrainian society is characterized by important reforms that are due to the European direction of the development of our state, and this determines the corresponding changes in the presentation of educational and methodological material, taking into account especially all external extreme and non-standard events, to which, accordingly, I have already become accustomed the educational process in Ukraine (the open invasion of the Russian Federation and the global pandemic of COVID-19). This dramatically changed the conditions in which the process of obtaining higher education is carried out, taught students and students to work remotely, use various platforms for obtaining educational and methodological materials, led to the implementation of various forms of education (using Zoom, E-Learn, Moodle, Google-Class, Campus and other platforms). Educators try whenever possible, taking into account the level of danger, to conduct classes in various forms of education. The system for evaluating the educational activities of higher education graduates also needs corresponding changes, the main criteria of which should be transparency, objectivity and uniformity. The purpose of the study is to characterize the diagnostic technology for determining the levels of formation of health-saving competence among bachelors of humanities and pedagogical faculties in the educational environment of the university. Objectives of the study: 1) To determine the peculiarities and the need to create diagnostic technologies based on the use of ICT for assessing the level of competence development of higher education students; 2) To characterize the author's diagnostic technology for assessing the level of formation of health care competence among bachelors of humanities and pedagogical faculties in the educational environment of higher education institutions. Methods used in the work: a) analysis and generalization of information sources; b) compilation of received information; c) modeling, design and development of diagnostic technology using innovative technologies to assess the level of formation of health-saving competence among bachelors of the humanitarian and pedagogical faculty of NUBIP, which will be an effective and efficient tool for evaluating the results of the educational process in the conditions of the educational environment of the university, which is carried out under the long-term influence external negative extreme factors. Results: The analysis and generalization of information sources indicate that: 1) the use of innovative technologies for evaluating the results of professional training of future bachelors in the educational environment of higher education institutions is especially relevant in the conditions of the systematic long-term destructive influence of such factors as the COVID-19 pandemic and the open military invasion of the Russian Federation, which caused changes in the implementation of the process of professional training of specialists and assessment of its quality in accordance with the existing critical conditions; 2) the author's diagnostic technology for assessing the level of formation of health-preserving competence among bachelors of humanities and pedagogical faculties in the educational environment of higher education institutions is characterized (according to*

© Отрошко О. В., Юденко О. В.

HUMANITARIAN STUDIOS: PEDAGOGICS, PSYCHOLOGY, PHILOSOPHY Vol 14(1) 2023

such structural components as motivational-value, cognitive, health-forming and organizational-management and assessment levels such as (unsatisfactory, sufficient, optimal, progressive)). All these methods became the basis of the computer program «Health-Start.Up». We see research prospects in the approbation and implementation of the author's proposed technology of pedagogical evaluation in the process of professional training of future bachelors of humanitarian and pedagogical faculties.

Key words: *educational space, pedagogical technologies, competence, health care, bachelors, evaluation methods, diagnostic technology.*